

at betale Statens Eiendom 2 Gange, som den ærede Minister har gjort i sit sidste Foredrag. Han er gaaet saa vidt i sin Omhyggelighed i den Henseende, at han har overseet det væsentligste Punkt, da han vilde udvikle, hvor stor en Fordeel Staten under de henrundne Conjuncturer har havt ved at lade Forholdet blive staaende som det var; han har nemlig overseet, at strax bagved Indkaldelsen ligger Berettigelsen til at indkalde en ny Hest for billig Priis, nemlig 36 Rbd., betalt strax, og som Remonteringsomkostninger 5 Rbd. aarligt i de første 6 Aar. Det er det, som staaer i Loven, det er en Berettigelse, som man har efter Loven, og det er det, vi estergive, og det er Meget at estergive. Staten har tabt ved denne Foranstaltning (Ja!), men det er Ret, at den taber i den Henseende, at den ikke har gjort nogen ny Hesteindkaldelse; men det er Uret, om den nu skulde tabe ved at betale 2 Gange, og jeg troer heller ikke, at det kan skee, uden at Ministeren maa være pecunialt ansvarlig derfor. Det er en ganske almindelig Ansvarligheds Sag, det kan opgjøres i Penge, og bevises, hvor stort Tabet er. Den ærede Minister har af Lovens Udtryk søgt at bevise, at Udrederne ere Giere; men han kunde accurat ligesaa godt komme til at bevise, at Gierne kun ere Udredere, og jeg troer ikke, at Noget kan have læst denne Lov igjennem med Opmærksomhed, uden at han vil have seet, at der er en idelig Forverling af disse Ord, hvilket netop ligger deri, at Eier og Udreder forsaavidt træde sammen i samme Person, at Disposition retten over Hesten kan være hos den saakaldte Eier, men Udrederen er tilbage, naar Gieren vil have Raadighed over sin Hest, og Udrederen svarer til en Hest, som skal have bestemte Egenskaber, som skal være tilstede; men Eiendomsretten til denne Hest, som stadigt skal være tilstede, er Statens. Det er en nødvendig Folge, naar en Udredning skal fortsættes igjennem en heel Række af Aar, at man ikke kan holde fast paa et enkelt Hesteindivid; thi det er en død Hest, som man saa holder paa; det kan ikke være anderledes. Naar jeg kjøber en Hest paa det Vilkaar, stadigt at have en Hest til den og den Tid, at der skal holdes en Hest fra nu af indtil en ubestemt Tid, saa kan jeg

ikke kjøbe noget enkelt Hesteindivid; men saa kjøber jeg en Hest af en vis Bestaaffenhed, og denne Hest af en vis Bestaaffenhed har jeg, Kjøberen, som har betalt den — thi det staaer i Loven — den Eiendomsret over, som denne Betaling giver mig, at, naar jeg kalder paa den, saa skal den komme; jeg kan kalde paa den i 2 Former, den ene, til Statens Fordeel, for kun at bruge Hesten en kort Tid og give den tilbage til Fodring, til Bedligholdelse under de samme Betingelser som før, den anden Maade, hvorpaa jeg kan kalde paa den, er, for at beholde den og lige bag efter at kalde paa nok en Hest til samme Priis. Det er det, som Loven berettiger til, og, naar man derfor siger: Ja, det frie Hartkorn er blevet afløst billigere med Hensyn hertil, saa kan det aldeles ikke være Tilfældet; thi at have denne Lovbestemmelse er nok en Afløsning til det frie Hartkorn (Nei!); det er nok en Afløsning, nok en Godtgjørelse (Nei!) til det frie Hartkorn, som jeg ikke skal indvende det Mindste imod; men det er nok en Gave til det frie Hartkorn, og, dersom her var Spørgsmaal om at give til Bønder, og ikke til Præster, saa forstod man det (Nei! Jo! Jo!), saa forstod man det (Stærk Hysen); men man forstaaer det ikke her, fordi man forstaaer Sager af denne Art eensidigt (Nei! Jo!); det er ikke første Gang, at man forstaaer Sager af denne Art eensidigt. Mourier: Det er aldeles uberettiget! Det er ganske berettiget (Nei! Jo!); thi her er det klart og ligefrem, her have vi kun med dem at gjøre, og man finder ikke, at det er en Lettelse, naar det, man den ene Dag kalder en Byrde, tages bort; det er ofte nok blevet sagt, at Hesteholdet og Hestevedligholdelsen er en Byrde; men, naar man tager en Byrde bort, giver man da ikke en Lettelse, har man ikke overalt begrebet, at det at tage en Byrde bort, er at give en Lettelse. Naar man nu altsaa ikke kan see det, saa er det, fordi man seer uklart og eensidigt (Hør!!). Vi kunne behandle Sagen fra 2 Sider, vi kunne enten spørge: Hvad er den almindelige Grundsatning? det er den, at den, der udreder til en lav Priis, og det have Alle erkendt, at den er, bære en Byrde, og, naar man tager denne Byrde fra ham, saa giver